

ZAŠTITI PRIRODU - NE RASIPAJ ENERGIJU

AVLIJA

Preporučujemo

Postoji više razloga za uštedu i štednju energiju. Prvi razlog štednje je naravno onaj koji se tiče debljine vašeg novčanika. U vremenu opšte ekonomske nestabilnosti zaista nije pametno živjeti preko svojih mogućnosti – štednja energije odličan je prvi potez. Drugi razlog je činjenica da štednjom energije čuvamo našu planetu. Bez obzira koji bili vaši motivi, ovdje ćemo vam dati najbolje ideje kako da sačuvate energiju.

Provjerite kako dihtuju Vaši prozori i vrata.

“Vuče li” promaja oko stakla ili kutije za roletne? Brojni su načini da to spriječite. Koristite izolacione trake, “pur pjenu” ni stari dobri git nije loše rješenje. Ne košta mnogo, a ušteda je velika.

Pri gradnji ili preuređenju svog doma izolujte zidove. Ušteda energije je nevjerovatnih 30 %, a novca za grijanje i više. Ne skrivajte grijna tijela. Maske, namještaj, pa i zavjese sprječavaju cirkulaciju toplog vazduha.

Koristite besplatnu solarnu energiju: sklonite zavjese sa prozora. Sunčevi zraci koji “biju” direktno u stakla su svojevrsno izvor toplote.

Noću, pak, spustite roletne, zavjese, sve čim ćete spriječiti da toplota “pobjegne” iz vašeg doma. Ma koliko “čuvali” toplotu, stan je neophodno provjetravati. Na kratko otvorite širom prozore, napravite dobru promaju. Uz više svježeg vazduha, gubitak toplote je daleko manji no pri držanju odškrinutog prozora.

Para iz plitkih posada sa vodom na pećima i radiatorima dobro prenosi toplotu. Prostorija je toplija, a vazduh u njoj zdraviji.

Frižideri

Postavite frižidere i zamrzivače na što hladnijem mjestu u kući (nikako u blizini šporeta), te izbjegavajte izloženost frižidera i zamrzivača sunčevom zračenju.

Prilikom postavljanja frižidera i zamrzivača, obavezno ostavite dovoljno prostora za prozračivanje između zadnjeg dijela uređaja i zida (oko 10 cm) kako ne bi došlo do pregrijavanja koje rezultira povećanjem potrošnje energije.

Ne držite frižider otvorenim duže no što je potrebno i dobro zatvorite vrata frižidera nakon korištenja.

Frižider radi najefikasnije ako je temperatura postavljena između 3 i 5 stepeni Celzijusa.

Nemojte spremati u frižidere i zamrzivače vruća ili topla jela (pričekajte da se ohlade). Prekrijte posude s hranom, jer se tako smanjuje količina vlage koja se nakuplja na unutrašnjim zidovima frižidera.

Pravovremeno odleđujte frižidere i zamrzivače, jer tako štedite energiju i produžavate životni vijek uređaja (čišćenje ledenice je neophodno kad debljina leda prelazi pola centimetra).

Električni šporeti

Uvijek stavljati poklopce na posude u kojima se kuva - na taj se način toplina duže zadržava u posudi, i istovremeno se smanjuje kondenzacija u kuhinji.

Prilikom pripreme kafe i čaja zagrijavati samo potrebnu količinu vode.

Uvijek koristiti grijno kolo optimalne veličine za predviđenu posudu.

Prilikom kuhanja na plinskom šporetu, obratiti pažnju da plamen ne bude prejak i da ne kruži oko posude.

Nikada ne zagrijavati praznu grijnu ploču, a kratko vrijeme prije nego je jelo gotovo potrebno ju je isključiti - grijna ploča će ostati topla, jelo će se nastaviti kuvati, i tako će se smanjiti potrošnja električne energije i uštediti novac.

Vrata pećnice otvarajte samo po potrebi - svaki put kada ih otvorite značajna količina topline odlazi u nepovrat.

Redovito čistite pećnice i električna grijna kola, jer nakupljena zapečena prljavština i masnoća smanjuje njihovu efikasnost.

Kuvanje

Posuda u kojoj kuvate treba da bude pokrivena i kuvanje će biti kraće, a trošićete manje struje. Prsten na šporetu koristite prema veličini posude u kojoj kuvate. Gubite energiju ako koristite šerpu čije je dno uže od šporeta.

Ploča ne mora biti na maksimumu, jer se na taj način troši manje energije. Isključite ga pred kraj kuvanja, jer se akumulira određena količina energije koju i vi možete iskoristiti.

Takođe se savetuje da se vrata rerne ne otvaraju često, jer svaki put kada se otvore, temperatura u rerni opada za oko 15 stepeni Celzijusa.

Klima uređaji

Ukoliko koristite klima uređaj svakako nemojte ignorisati sljedeći savjet – ne ostavljajte klimu da radi dok niste kod kuće.

Ponovo imamo dupli problem ukoliko vam klima radi bez prestanka. Prvi problem je zdravstveni – nagla promjena temperature jako je loša za vas, a drugi što trošite energiju bez potrebe.

Neki klima uređaji imaju opciju pomoću koje možete da podesite kada i koliko će klima da radi.

Veš mašine

Uvijek odabrati program pranja veša s najnižom temperaturom vode, dovoljnom da veš bude kvalitetno opran.

Energetski je puno efikasnije pranje punog bubnja veša, nego dva pranja do pola napunjenog bubnja. Pokušajte prati 5-6 kg veša, jer se u slučaju preopterećenog bubnja veš neće kvalitetno oprati.

Prilikom kupovine mašine za pranje veša prednost treba dati onima sa štedljivim programima pranja, a pri tome treba voditi računa da brzina centrifuge ne bude manja od 500 obrtaja u minuti.

**Samo bijeli veš se pere na temperaturi od 95 stepeni C.
Tada mašina troši najveću količinu električne energije.**

**Kad god je moguće, koristite “kratke” programe:
mnogo je veša koji je potrebno samo “nježno” oprati, lišiti
neprijatnog mirisa znoja, osvježiti i isprati čistom vodom.**

Filter mašine čistite što češće.

**Provjerite stanje crijeva za vodovod i odvode vode i,
ukoliko je oštećeno, promijenite ga.**

Osvjetljenje

Isključite svjetlo iza sebe ako nikoga nema u prostoriji. Sijalice pojedinačno nijesu veliki potrošači, ali ako ih sve upalite u isto vrijeme, troše mnogo struje.

Slabo osvjetljenje u kući može biti pogubno za vaš vid – a na tome ne bi smijeli nikada da štedite.

Iako su skuplje, koristite “štedne” sijalice, jer duže traju i štede struju. One troše 75 posto manje električne energije od običnih sijalica istog intenziteta svjetlosti. Štedna sijalica od 25 W daje isto svjetlo kao i klasična sijalica od 100 W. Kvalitetne štedljive sijalice rade od 5.000 do 15.000 sati. Kvalitetnija i efikasnija rasvjeta postiže se ugradnjom većeg broja manjih izvora svjetlosti u prostoriju.

Računica će pokazati: u stanju su da “progutaju” i do 60 kWh električne energije mjesečno.

Uz malo pažnje, uštedjećete mnogo: koristite jednu sijalicu veće snage umjesto više njih manje snage.

Fluorescentna sijalica troši tri-četiri puta manje struje nego obične, a traju i do 5 puta duže. Preporučujemo ih u kuhinjama, kupatilima, hodnicima, stepeništima, podrumima, za radne površine.

Gasite svjetla za sobom!

Prozori i vrata

Ukoliko ste u prilici investirajte u posebne prozore koji čuvaju energiju. Kod svih prozora (i vrata) bitno je da što manje vazduha “curi” iz vašeg domaćinstva.

Ukoliko nemate novca za nove prozore napravite detaljnu inspekciju postojećih i zatvorite sva mjesta na kojima primjećujete da izlazi vazduh.

Mjera koja se preduzima u cilju smanjenja gubitaka energije i povećanja energetske efiksnosti je zamjena dotrajale stolarije u prostorima koji se griju ili hlade (najbolje se postiže upotrebom ALU i PVC stolarije).

Izolacija

Termo-izolacija je najvažnija karika u očuvanju energije. Dobro izolovano domaćinstvo će štedjeti energiju tokom cijele godine.

Zašto? Zato što ćete uz minimalnu potrošnju energije sačuvati željenu temperaturu unutar kuće.

Ovo je korak vrijedan odlaska na tavan. Ukoliko sami niste stručni u ovom poslu, svakako se isplati za ovo angažovati stručnjaka. Novac koji uložite će se brzo isplatiti preko nižih računa za struju.

Fantomska potrošnja

O ovoj potrošnji mnogo ljudi ne zna mnogo, ali svakako treba na nju obratiti pažnju.

Pojedini uređaji u vašem domaćinstvo troše električnu energiju čak i ako nijesu upaljeni. Veliki televizori, računari, punjači za mobilne telefone... sve su to uređaji koji možda troše vašu struju čak iako ih ne koristite.

Zlatno pravilo – ukoliko uređaj ne koristite isključite iz utičnice: TV, video i stereo uređaje, računare jer i u standby radu troše određenu količinu energije. Samim isključenjem ili iskopčavanjem iz struje jednog uređaja s nekoliko lampica koji bi u stand-by stanju bio uključen cijelo vrijeme, može se znatno uštediti.

Naučite se da gasite uređaje. Ovo je možda i najkorisniji savjet, ali ga često ignorišemo i zaboravljamo.

Uređaje koje ne koristimo trebalo bi ugaziti. Kada napuštate kuću ili stan pogasite svjetla, vaš računar, monitor i ostale uređaje. Takođe iskopčajte iz struje sve osim frižidera i zamrzivača.

Ovo su tek neki od osnovnih savjeta za kvalitetno čuvanje energije. Najbolji motiv za sprovođenje istih je da počnete sa programom štednje 1-og u mjesecu i uporedite račune za taj i prethodne mjesecе kada nıjeste bili disciplinovani štediša.

Grijanje stana

Ako nemate drugu mogućnost da se grijete, osim pomoću uređaja koji koriste struju, onda izaberite TA peć, jer će vas to najmanje koštati.

Tokom zime, jedna TA peć, čak i kada je koristite racionalno, troši oko 60 posto ukupne električne energije jednog domaćinstva.

TA šporet punite samo noću, kada je struja jeftinija, i termostatom podesite temperaturu, a ako napustite prostoriju duže od tri sata, smanjite temperaturu na termostatu.

Zaboravite na svoje grijalice i kalorifere. Neka vam grijalice i kaloriferi služe rijetko, kratko, samo u krajnjoj nuždi.

U vrijeme kada grijete svoje kuće i stanove pazite da temperatura nije previsoka.

Često se događa da “pregrijavamo” naš životni prostor, a to nam donosi samo negativne konsekvence. Kao prvo stvaramo preveliku razliku između vanjske i unutrašnje temperature što nikako nije dobro za zdravlje, ali takođe i bespotrebno trošimo energiju.

Grijanje vode

Da biste imali dovoljno tople vode u bojleru, a da pritom ne trošite mnogo struje, podesite ga na temperaturu između 50 i 60 stepeni Celzijusa. Bojler bi bilo dobro uključiti i noću, kada je struja jeftinija. Isključite ga ako izlazite iz stana duže od jednog dana i nemojte se kupati u kadi napunjenoj vodom, jer je za tuširanje potrebno mnogo manje tople vode, a samim tim i struje.

Angažujte majstora da očisti kamenac na grijaču, jer kamenac povećava potrošnju struje. Ako možete, zamijenite protočni bojler klasičnim, koji akumulira toplu vodu koju ste zagrijali noću.

Tuširanje

Najmanje tri puta se možete istuširati istom količinom tople vode koju utrošite za jedno kupanje u kadi.

Pustivši prvo hladnu vodu, pa tek onda vrelu, miješanjem će te postići uštedu vode iz bojlera i omogućiti da se “o istom trošku” sem vas, istuširaju i ostali ukućani.

Za kupanje u kadi potrebno je 150-180 litara tople vode - ukoliko je njena temperatura 37 stepeni C, utrošak električne energije je cijelih 6 kWh.

Za tuširanje je potrebno 30 do 50 litara tople vode odnosno, 1 do 1,5 kWh električne energije. Na Vama je da odlučite koliko ćete platiti za vodu i struju. Dobro pravilo je da tuširanje skratite na 10 minuta.

Mašina za suđe

Uključite je u vrijeme kada je električna energija jeftina.

Prije stavljanja u mašinu, sudove isperite mlazom vode i otklonite zagorjele ostatke hrane.

Zaprljane površine suđa okrenite ka raspršivaču vode.

Sačekajte da mašinu sasvim napunite sudovima.

Mašina potroši više energije za sušenje nego za pranje posuđa.

Slavina

Neispravna slavina može skupo da vas košta. Ako u minutu kaplje samo 10 kapi, vjerovali ili ne, mjesečno će to iznositi 170 litara vode, a godišnje preko 2000 litara. Em ste trošili energiju da zagrijete, em se struja troši da bi se ta voda dopremila do vašeg stana. Znae ko plaća troškove!

Prije kupovine, informišite se o karakteristikama bojlera. Time se unaprijed možete opredijeliti za višegodišnju uštedu.

ŠTEDI ENERGIJU ČUVAJ PRIRODU!

Pojekat "Sačuvajmo energiju - zaštitimo prirodu" podržalo Ministarstvo kapitalnih investicija Crne Gore
Mišljenja, nalazi, zaključci ili preporuke koji su ovdje izneseni su stav Avlije i ne odražavaju nužno stav MKI